

Staatsarchief archiveert bestanden in bunker

Het Staatsarchief in het Zwitserse kanton Schwyz is ondergebracht in een voormalig ondergronds munitiedepot

Valentin Kessler, hoofd van het Cultuurbureau, met het 50 meter lange archiefsysteem in Caverne 3.5 (links). Archiefbeheerder Ralph Ruch bij de statische legbordstellingen waarin kunstwerken en objecten uit de oudheidkundige collectie zijn opgeborgen (rechtsboven). De vochtige ingang naar tunnel nr. 3 in Schruttenloch. Foto's: Franz Steinegger

Franz Steinegger

Dossiers, schilderijen en oude voorwerpen opbergen in een bunker met een schaduwrijke ingang bij een verticale rotswand waarlangs water omlaag drupt? "In eerste instantie waren we sceptisch", zei staatsarchivaris Valentin Kessler gisteren bij de inspectie van de grotten in Hinterberg.

Maar bij nader inzien bleek de bunker in Schruttenloch de ideale archiefruimte. De in totaal zes cavernes bieden veel ruimte en de kamers aan de tunnels hebben een constante luchttemperatuur van 10 graden en een luchtvochtigheid van 50 procent. Het ventilatiesysteem, dat wordt geregeld door sensoren binnen en buiten, en mobiele luchtontvochtigers zorgen voor een constant binnenklimaat. De klimaatwaarden kunnen altijd en overal worden bewaakt via internet.

3,8 kilometer ruimte voor bestanden en objecten

In 2020/2021 werden de twee cavernes in ondergrondse passage nr. 3 voorbereid onder leiding van het bouw bureau van het kanton. Deze ruimtes zijn brand-, inbraak-, schok- en aardbevingsbestendig.

In Caverne 3.5, die 340 vierkante meter groot is, werd een verrijdbaar legbordstelsel van 50 meter lang geïnstalleerd. Hierdoor kan het Staatsarchief beschikken over 2500 extra lineaire meter opslagruimte. Caverne 3.6, die is uitgerust met statische legborden voor 1.300 strekkende meter extra opslag, doet dienst als beschermingsruimte voor cultuurgoederen. In beide cavernes, die even groot zijn, zijn aan de wanden gaaspanelen gemonteerd,

Een overblijfsel van de koude oorlog

Munitiedepot In 1956 legde het Zwitserse leger in Schruttenloch, langs de weg van Schlattli naar Aufberg, drie hoofdtunnels aan, elk met twee cavernes en een technische ruimte. Deze waren bedoeld voor de opslag van munitie door het leger. De bombestendige bunkers waren onderdeel van het reduit en een overblijfsel uit de Koude Oorlog. In de nasleep van de legerhervorming in 2003 werden ze "uit militaire dienst ontslagen".

In 2002 betrof het Staatsarchief de nieuwe ruimte in de voormalige Kantonschule Kollegium Schwyz. Maar al snel was er ook daar niet meer voldoende ruimte om het enorme aantal bestanden

waaraan schilderijen uit de kunstcollectie van het kanton kunnen worden opgehangen en opgeborgen. "Hiermee hebben we naar verwachting de komende 15 jaar voldoende opslagruimte", legt Ralph Ruch, archiefbeheerder bij het Rijksarchief, uit. Hij is verantwoordelijk voor de invulling van het nieuwe pand. De vier andere cavernes in tunnels 1 en 2, die nog niet zijn voorbereid, kunnen op de lange termijn ook worden ingezet als extra opslagruimte.

en voorwerpen op te slaan. Oorspronkelijk was het de bedoeling om de faciliteit binnen het schoolgebouw uit te breiden. De geraamde kosten voor deze uitbreiding waren 4,5 miljoen Zwitserse frank. Voornamelijk vanwege de kosten en bezuinigingen werd dit project echter niet doorgezet.

In 2014 maakte de toenmalige directeur van het gebouw, Othmar Reichmuth, zijn overheidscollega's attent op de bunker in Hinterberg. In 2017 kocht het kanton het volledige stelsel met de drie dubbele tunnels van Armasuisse, het Federaal bureau voor militair materiaal, voor CHF 760.000, iets minder dan 700.000 euro.

De schandpaal en het zwaard verdwijnen de bunker in

In een eerste stap verhuizen er omvangrijke archiefcollecties van het Staatsarchief naar Caverne 3.5. Het gaat daarbij om collecties die zijn gedigitaliseerd of op microfilm zijn gezet, bijvoorbeeld kranten, dossiers zoals die van het OM en grote privécollecties. In de tweede stap worden er zo'n 450 objecten uit de kunstcollectie van het kanton en een groot deel van de 3300 objecten uit de oudheidkundige collectie overgebracht naar Caverne 3.6: schilderijen, wapens, vlaggen, beuls-zwaarden, de middeleeuwse schandpaal en alledaagse voorwerpen.

De verhuizing duurt tot half juni. De externe depots werden noodzakelijk omdat de voormalige depots in het Staatsarchief, in de kelder van het Bundesbriefarchiv en in de kantonale bibliotheek, uit hun voegen barstten. Het alternatief voor uitbreiding binnen de voormalige Kantonschule Kollegium Schwyz (zie kader) was een uitstekende keuze: in plaats van CHF 4,5 miljoen (ongeveer 4,1 miljoen euro) kostte de uitbreiding van het externe depot van Schruttenloch het kanton (met federale steun) nu CHF 540.000.